

ρυγος τοῦ Παναμᾶ, ἐξετάσωμεν βραχέως τὰ τοῦ Ἴσθμου ὑπὸ ἐμπορικῆν ἔποψιν· κατὰ τί δὴλα δὴ θέλει συντελέσει ὁ Ἴσθμὸς τῆς Κορίνθου εἰς τὴν ἐμπορικὴν κίνησιν τῆς Μεσογείου, ἧς κατεδείξαμεν τὴν σπουδαιότητα ἐν γένει. Ὁ στρατηγὸς Τῦρ, βασιζόμενος ἐπὶ τῆς ναυτικῆς στατιστικῆς τῶν διαφόρων χωρῶν ἐν σχέσει πρὸς τὴν Ἀνατολὴν, ὑπολογίζει εἰς 5,900,000 τόνους τὴν διάθεσιν τῆς διώρυγος τῆς Κορίνθου κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη, ἧτοι 750,000 τόνους ἐκ τῶν γαλλικῶν λιμένων, ἐξ ὧν 650,000 μόνον ἐκ Μασσαλίας, ἧς ἡ ἐμπορικὴ συναλλαγὴ μετὰ τῆς Ἀνατολῆς ἀνῆλθε τῷ 1879 εἰς 1,000,000 τόνους· ἐκ τῶν ἰταλικῶν λιμένων ὑπολογίζει 1,800,000 τόνους, ἐκ Κωνσταντινουπόλεως 1,000,000, καὶ 200,000 τόνων ἐκ τῶν ἄλλων ἐθνῶν· τέλος 1,000,000 τόνων ἐκ τῆς Ἑλλάδος αὐτῆς, ἧς ἡ ἐμπορικὴ κίνησις τὸ 1875 ὑπελογίσθη εἰς 8,000,000 τόνους. Πλὴν τῶν ἰστιοφόρων, ὑπολογίζουσιν ὅτι τὸ Ταίναρον κάμπουσι κατ' ἔτος 5,800 μεγάλα ἀτμόπλοια ταχυδρομικὰ καὶ ἐμπορικὰ καὶ 200 πλοῖα πολεμικὰ, ὧν τὰ πλείστα ἔχουσι συμφέρον νὰ διέλθωσι διὰ τῆς διώρυγος. Ὅρίζοντες λοιπὸν, κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ στρατηγοῦ Τῦρ, ἐν φράγκον διὰ τὰ πλοῖα τὰ ἐρχόμενα ἐκ τοῦ Ἀδριατικοῦ, καὶ 50 λεπτὰ διὰ τὰ ἐρχόμενα ἐκ τῆς Μεσογείου, ὡς διαπόρεια κατὰ ἄτομον καὶ κατὰ τόνον, θέλομεν ἔχει ἐτήσιον εἰσόδημα τῆς διώρυγος 4,500,000 φράγκα, ἀνταποκρινόμενα εἰς τὸ κεφάλαιον τῶν 30,000,000, ἅτινα ὁ ἀπαιτήσῃ ἡ ὄλη ἐκτέλεσις τοῦ ἔργου.

Ἡ τομὴ λοιπὸν τοῦ Ἴσθμοῦ τῆς Κορίνθου, ἀρχομένη ὑπὸ ἀρίστους οἰωνοὺς, θέλει ἔχει ὡς ἀγαθὰ ἀποτελέσματα συντομίαν τῆς θαλασσίας ὁδοῦ διὰ τὰ πλοῖα, ἅτινα ἐκ Μεσσηνίας διευθυνόμενα εἰς τὸν κόλπον τὸν Σαρωνικὸν δὲν θὰ καταλείπωσι τὴν 38 μῶραν τοῦ πλάτους, καταβαίνοντα μέχρι τῆς 36, καὶ ἀποφυγὴν τῆς κινδυνώδους διαβάσεως τῶν ἀκρωτηρίων τῆς Πελοποννήσου. Ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ἔργου φαίνεται σχετικῶς εὐκόλος καὶ ταχεῖα διὰ τῶν τελευταίων μεθόδων καὶ γνωπτῶν, ὑπάρχει δὲ καὶ ἡ βεβαιότης ὅτι τὸ μικρὸν τέλος τῶν διοδίων θέλει ἐκλύσει πρὸς τὴν ὁδὸν ταύτην τὰ πλοῖα. Πάντα ταῦτα εἶνε ἱκανῶς ἀγαθὰ ὅπως, μετὰ τόσας ἀποπειράς τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρις ἡμῶν, ὁ Ἴσθμὸς τῆς Κορίνθου κατασταθῇ πλωτὴ διώρυξ.

Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἡ ἀξίνα ἐργάζεται, ἐπεκτείνουσα τὰ ἔργα, τὰ ἐπιχειρηθέντα ὑπὸ τοῦ Νέρωνος· συγχρόνως δ' ἐξ Ἀθηνῶν μέχρι Πατρῶν διαχαράσσεται σιδηροδρομικὴ ὁδός. Ὅταν ὄλα ταῦτα τὰ ὠραῖα σχέδια πραγματοποιῶσι νέα θεμέλια ἡ Ἑλλάς θέλει θέσει προόδου καὶ εὐθυμείας δι' ἑαυτήν.

A. M.

ΑΘΗΝΑΙΣ

[Ἱστορικὸν διήγημα Φερδινάνδου Γρηγοροῦ.
Μετὰφρασίς Σπυρ. Π. Λάμπρου].
Συνίημα 181 σελ. 402.

ΚΑ'

Εἰς τὸν βίον τοῦ ἀτυχοῦς Θεοδοσίου εἶχον εἰσέλαισι αἱ Ἐρινύες, ἀφ' οὗ πρῶτον ἐθουσίασεν εἰς τὸν δαίμονα τῆς ζηλοτυπίας τὴν σύζυγον καὶ τὸν παιδικὸν αὐτοῦ φίλον καὶ ἐπεβάρυνε μὲν ἑαυτὸν διὰ τοῦ κρίματος, ἐστερήθη δὲ τῶν ἀξιολογωτάτων πολιτικῶν ἀνδρῶν.

Μετὰ τῆς ἐξορίας τῆς Εὐδοκίας συνέχεται πάντως καὶ ἡ πτώσις τοῦ Κύρου, ἧτις ἐπῆλθε πιθανῶς ἀμέσως μετὰ τὴν δολοφονίαν τοῦ Σατουρνίου.

Ὁ ὑπατικός καὶ πατρίκιος Κύρος ἦτο ἔπαρχος τῆς πόλεως καὶ κατεῖχε τὸ ἰσχυρὸν τοῦτο ἀξίωμα ἐπὶ τέσσαρα ὄλα ἔτη¹. Διὰ τοῦ ἀξιώματος τούτου παρείχετο αὐτῷ ἡ ἐπίβλεψις τῶν δημοσίων κτιρίων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, περὶ ὧν ἐμερίμνα μετὰ ζήλου ἐπιμονωτάτου. Ἐκ σεισμοῦ εἶχε πέσει μέρος τῶν τειχῶν τῆς πόλεως, ὅπερ ἀνωκοδομήθη τῇ φροντίδι αὐτοῦ μετὰ ταχύτητος μεγάλης². Ὁ Κύρος πρόπει νὰ ἐγένετο πρόξενος πολλῶν ἀγαθῶν εἰς τὴν πόλιν, εἰς ἣν εἰσῆγαγε πρὸς τοῦς ἄλλοις καὶ τὸν δημόσιον φωτισμὸν τῶν ἐργαστηρίων. Ἐξάγομεν δὲ τοῦτο ἐκ τοῦ ἐνθουσιώδους προσφρονήματος δι' οὗ ἡμέραν τινα ὁ λαὸς παρόντος καὶ τοῦ αὐτοκράτορος ἐχαίρεισεν αὐτὸν ἐν τῷ ἵπποδρόμῳ κρυυγάσας «Κωνσταντῖνος ἔκτισε (τὴν πόλιν)· Κύρος ἀνενέωσεν· αὐτὸν ἐπὶ τόπον αὐγουστε».

Ὁ ἔπαρχος εἶχεν ἀφορμὴν νὰ φοβηθῇ ἐπὶ τῇ ἀνοικείῳ ταύτῃ καὶ διὰ πολιτευόμενον κινδυνώδει ἐκφράσει τῆς ἀρεσκείας. Ὁ δ' αὐτοκράτωρ κατέστησε πάρτυα πρῶγμα τὴν προμαντείαν αὐτοῦ τὴν ἐκφρασθεῖσαν διὰ τῶν λέξεων «οὐκ ἀρέσκει μοι τύχη πολλὰ γελῶσα». Ἐνάγαγε δὴλα δὴ τὸν εὐνοούμενον τοῦ λαοῦ εἰς δίκην ὡς δῆθεν ὀπαδὸν τῆς εἰδωλολατρείας, ὡς ἐλληνόφρονα³. Ὡς δεσποτικός δὲ τύραννος ἐστέρησεν αὐτὸν τῶν τε τιμῶν καὶ ἀξιομάτων καὶ τῆς περιουσίας.

Ὁ ἀτυχὴς Κύρος κατέφυγεν εἰς τὸ ἄσυλον ἐκκλησίας τινός, ἀλλ' ἐκεῖ διέταξεν ὁ αὐτοκράτωρ τὴν σύλληψιν αὐτοῦ. Ἠνάγκασε δ' αὐτὸν νὰ φορέσῃ τὸ ῥάσον, ὡς πρότερον εἶχεν ἐπιβάλει· αὐτὸ καὶ εἰς τὸν πραιπόσιτον αὐτοῦ Ἀντίοχον. Ὁ δὲ πλούσιος οὗτος πατρίκιος, ὁ ἄλλοτε παιδαγωγὸς τοῦ νεαροῦ αὐτοκράτορος εἶχε πέσει πάλιν εἰς δυσμένειαν καὶ εἶχε γίνεαι προσβύτερος ἐν Κωνσταντινουπόλει⁴.

1. Μαλάλας XIV, 361.

2. Κατὰ τὸν Ζωναρᾶν (II, 34) ἐν ἐξήκοντα ἡμέραις, τοῦθ' ὅπερ εἶνε κατεσκευασμένη ταχύτης.

3. «Ἐπλάκη ὡς Ἕλλην» κατὰ τὸν Μαλάλαν. «Διαβάλλεται ὡς ἐλληνόφρονα» κατὰ τὸν Κεδρητὸν I, 599.

4. Ἰὸ ἔτος εἶνε ἀβέβαιον. Περὶ δὲ τῆς πτώσεως αὐτοῦ

Ἡ δὲ τότε γενικῶς ἐν τῷ Ῥωμαϊκῷ κράτει ἐπικρατοῦσα συνήθεια τῶν ἡγεμόνων τοῦ νὰ ἐπιβάλλωσιν ἀπλῶς τὸ Ἰσρατικόν, ἐνίοτε δὲ καὶ ἀρχιερατικὸν ἐνδυμα εἰς λαϊκοὺς, μάλιστα ἐκ τῶν κατεχόντων ἐπιφανῆ θέσιν, εἶνε ἀμφίβολον ὅτι μαρτυρεῖ περὶ ἐκτιμῆσεως ἢ μάλλον περὶ προσηφρονήσεως τῆς τάξεως τῶν κληρικῶν. Ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἀξία ἦτο διὰ καταδικωκομένους ἀληθῆς ἄσυλον καὶ συγχρόνως ποιηὴ διὰ καταδεδικασμένους.

Ὁ Κύρος, ὅστις ἴσως ἠθάρανετο ἀκόμη συμπάθειάν τινα πρὸς τοὺς ἀρχαίους θεοὺς τῆς Ἑλλάδος, βεβαίως δὲ εἶχε πολὺ ὀλίγας γνώσεις περὶ τῶν καθηκόντων τοῦ Ἰσραμμένου παρὰ τὴν ἀγίαν τράπεζαν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐγένετο διαταγῇ αυτοκρατορικῇ ἐν βραχεῖ ἐπίσκοπος τοῦ ἐν Φρυγίᾳ Κοτυαίου, ἴσως διὰ τὸν λόγον, ὅτι ἡ αὐτοῦ χριστιανικὴ κοινότης εἶχε φονεύσει, καθ' ἃ διεδίδετο, τέσσαρας τῶν ἐπισκόπων αὐτῆς. Ὁ νέος αὐτῶν ἀκούσιος ποιμὴν παρέστη κατὰ τὰ Χριστοῦ γεννα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρὸ τοῦ ψωραλέου αὐτοῦ ποιμνίου, ὁ δὲ συνηθροισμένος λαὸς παιζῶν προὐκάλεσε τὸν ὑποτιθέμενον ῥασοφόρον εἰδωλολάτριν νὰ ἐκφωνήσῃ κατηχητικὴν ὁμιλίαν. Ἄλλ' ὁ εὐφυῆς πρῶτον ἐπαρχὸς ἐσώθη ἐπιτηδεῖας ἐκ τῆς ἀμνηχανίας ἀναθὰς δὲ εἰς τὸ βῆμα ἐξεφώνησε τὸν ἐξῆς λόγον «Ἄδελφοί, ἡ γέννησις τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ σιωπῇ τιμᾶσθω, ὅτι ἀκοῆ μόνῃ συνελήφθη ἐν τῇ ἀγίᾳ Παρθένῳ λόγῳ. Αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν».

Ἐν μέσῳ θορυβωδῶν ἀνευφημιῶν κατέβη ὁ ῥήτωρ ἀπο τοῦ βήματος, ἔμεινε δὲ ὁ Κύρος ἐπίσκοπος τῆς πόλεως ἐκεῖνης μέχρι θανάτου¹.

Ἐκλεκτὴ κλασικὴ παιδεία εἶχε καταστήσει αὐτὸν πολλοῦ ἀξίου παρὰ τῇ Εὐδοκίᾳ. Ἐν δὲ τῇ αὐτῇ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀντεπροσώπευε τοὺς ἑλληνοφρονοῦντας, διὸ καὶ κατηγορεῖτο ὡς ἐθνικός. Αἱ δ' ἑλληνικαὶ αὐτοῦ τάσεις προσέβαλον, ὡς ἴσως καὶ αὐταὶ αἱ τῆς Ἀθηναίας Εὐδοκίας, τὰς ἀρχὰς πάντων ἐκείνων τῶν πολιτευομένων τῶν ἐμμενόντων εἰς τὸν ἐπίσημον Ῥωμαϊκόν. Οὗτοι οὐδὲν ἀπεδέχοντο ἑλληνικὸν, τὸ δὲ βυζαντικὸν κράτος ὤφειλε κατ' αὐτοὺς νὰ τηρῇ διὰ παντὸς τὸν λατινικὸν χαρακτῆρα τοῦ Κωνσταντινου ἐν τε τῇ ἐπισήμῳ γλώσσῃ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς πολιτικοῖς θεσμοῖς. Οἱ Βυζαντινοὶ ἐφιλοτιμοῦντο νὰ εἶνε Ῥωμαῖοι, οὐχὶ δ' Ἑλληνας. Ἐπὶ τῶν νομισμάτων αὐτῶν δὲν ἐχάρασσεται τὸ δαιμόνιον τῆς αυτοκρατορικῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀλλ' ἡ πᾶ-

1. Μ α λ ἄ λ α ν XIV, 361. Θεοφάνην, I, 148. Κωδινὸν περὶ κτισμάτων σ. 94 ἐνθα ποιεῖται λόγον περὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ.

1. Μ α λ ἄ λ α ς Ζ ω ν α ρ ἄ ς II, 34. Θεοφάνης I, 148. Ἀμφότεροι ἀναφέρουσιν ὡς ἐπισκοπὴν τοῦ Κύρου τὴν Συμμένην, τὸ δὲ Κοτύαιον ὁ Σουΐδας, ὅστις καὶ θέτει τὴν πτώσιν αὐτοῦ εἰς τοὺς χρόνους καθ' οὓς ἡ Εὐδοκία διέμενε τὸ δεύτερον ἐν τῇ Ἰερουσαλήμ. Ἰδὲ δὲ τοῦ Κύρου λέγεται ὁ ποιητὴς Παῦλος ὁ Σιλεντιάριος.

τριος Ῥώμη. Ἀπέβλεπον δὲ μετὰ προσηφρονήσεως πρὸς τὴν γῆν τῶν εἰδωλολατρῶν Ἑλλάδα, ἔτι δὲ κατὰ τοὺς χρόνους καθ' οὓς ἡ γλῶσσα τοῦ Δημοσθένους καὶ τοῦ Θουκυδίδου εἶχε καταστῆ καθολικὴ ἐν τῷ ἀνατολικῷ κράτει ἐγάλου τοῦτο μὲν Ῥωμαϊκὸν βασίλειον, ἐυτοῦς δὲ Ῥωμαίους.

Κατ' αὐτὸν τὸν ἕκτον αἰῶνα ὁ Βυζαντινὸς συγγραφεὺς Ἰωάννης ὁ Λυδὸς ἐστιγματίσει τὴν μνήμην τοῦ Κύρου ὡς ἐχθροῦ τῶν Ῥωμαίων. Διςχυρίζετο δὲ ὅτι ὁ Ῥωμαῖος Φονητῆς κατέστησε γνωστὸν παλαιὸν τινα χρησμὸν δοθέντα τῷ Ῥωμύλῳ, καθ' ἃν ἡ τύχη δὲν ἔμελλε νὰ ἐγκαταλίπῃ τοὺς Ῥωμαίους ἐφ' ὅσον καὶ αὐτοὶ δὲν ἐλησμέωνον τὴν γλῶσσάν των. Ἡ δὲ προφητεία αὕτη ἐπηλήθευε κατὰ τὸν Λυδὸν, ἐπειδὴ Κύρος τις, ὅστις δὲν ὑπῆρξέ τι πλέον ἢ ποιητῆς, καὶ τοῦ τοιοῦτο οἱ στίχοι ἀκόμη ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ ἐθαυμάζοντο, ἐτόλμησεν ὡς ἐπαρχὸς τῆς πόλεως καὶ τοῦ πραιτωρίου νάποστῆ τοῦ παλαιοῦ ἔθους δημοσιεῶν διατάγματα γεγραμμένα ἑλληνιστί· ἀλλὰ σὺν τῇ Ῥωμαϊκῇ γλώσσῃ συναπωλέσθη καὶ τὸ ἀξιωμα τῆς ἀρχῆς τοῦ ἐπάρχου, ἐπειδὴ ὁ αυτοκράτωρ Θεοδοσίος, πεισθεὶς εἰς τοῦτο ὑπὸ τοῦ Κύρου, ἀφήρσεν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ταύτης τὴν ἰσχύν¹.

Κατὰ ταῦτα ὁ Κύρος ἐτιμᾶτο καὶ μακρὸν χρόνον μετὰ τὸν θάνατόν του ὡς ποιητῆς· ὁ δὲ ἱστοριογράφος τῆς ἐκκλησίας Εὐάγγελος ἔτι κατὰ τὰ τέλη τοῦ ἕκτου αἰῶνος ἀνέγραψε τὸν Κύρον μετὰ τιμῆς ἰδιαζούσης ὡς ποιητὴν μόνον αὐτὸν μετὰ τοῦ διασήμου Κλαυδιανοῦ².

Ἀλλὰ τὴν ποιητικὴν αὐτοῦ ἀξίαν δὲν δύναμεθα πλέον νὰ ἐπικρινώμεν ἐπαρχῶς, ἐπειδὴ ἐκ τῶν ποιήσεων αὐτοῦ ἐσώθησαν μόνον ἑξ' ἐπιγράμματα περιλαμβανόμενα ἐν τῇ ἑλληνικῇ Ἀνθολογίᾳ. Φέρουσι δὲ καθόλου εἰπεῖν ἀρχαῖκὸν τύπον καὶ ἰδέας ἑλληνικάς³.

Κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς ἐν τῇ αὐτῇ εὐτυχίας αὐτοῦ ὁ Κύρος ἐξῆμνησε τὰς ἀρετὰς τοῦ αυτοκράτορος ἐν τῇ αὐτῇ αὐλικῇ γλώσσῃ ἧς καὶ ὁ Σωζομενὸς ἐποίησατο χρῆσιν ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ. Οἱ δὲ στίχοι αὐτοῦ περὶ τοῦ μετρίου Θεοδοσίου εἶνε οἱ ἐξῆς:

Πάντα μὲν Δαικίδαο φέρεις ἀριδείκτα ἔργα νόσφι λοχαίου ἔρωτος· δίσταυεῖς δ' ἄτε Τεῦκρος, ἀλλ' οὐ τοι νόθον ἤμαρ ἔχεις δ' ἔρικυδέα μορφήν, τὴν Ἀγαμέμνοϊν, ἀλλ' οὐ φρένας αἶνος ὄρειναι· ἐς πινυτὴν δ' Ὀδυσσῆϊ δαίφρονι πᾶν σε εἴσω, ἀλλὰ κακῶν ἀπάνευθε δόλων· Πυλίου δὲ γέροντος ἴσον ἀποστάζει, βασιλεῦ, μελιθδέα φωνήν, πρὶν χρόνον ἀθρήσεις τριτάτην ψιδόντα γενέθλην⁴.

Οἱ ἀναίσχυνοι οὗτοι στίχοι δὲν ἦσαν ἀληθῶς

1. Ἰωάννης ὁ Λυδὸς περὶ ἀρχῶν ἐκδ. Βόννης βιβλ. II, 13 σ. 178. III, 42 σ. 235.

2. Εὐάγγελος I, κ. 19.

3. Ἀνθολ. Παλατ. ἔκδοσις Jacobs VII, 557, IX, 136, 623, 808, 809. XV, 9.

4. Ἀνθολ. XV, ἀρ. 9. Ἐγκώμιον εἰς Θεοδοσίον τῶν βασιλέων.

βιανῶς δημηριοί, ὥστε νὰ σώσωσι τὸν Κύρον ἀπὸ τῆς πτώσεως.

Ὅτε δὲ ὁ ποιητὴς ἠναγκάζετο νὰ μεταβῆ ἐκ τῆς μεγάλης πρωτεύουσας εἰς τὴν ἑξορίαν, συνέγραψε τοὺς ἐξῆς στεναγμούς:

Αἴθε πατήρ μ' ἐδίδαξες δατύτριχα μῆλα νομεύειν,
ὡς κεν ὑπὸ πτελέρῃ καθήμενος ἢ ὑπὸ πέτρῃς
συρίσδων καλάμοισιν ἐμὰς τέρπεσκον ἀνίας.
Πιερίδες, φεύγωμεν ἐυκτιμένην πόλιν' ἄλλην
πατρίδα μαστεύσωμεν. Ἀπαγγέλω δ' ἄρα πᾶσιν
ὡς ὄλοοι κηφῆνες ἐδηλήσαντο μελίσας¹.

Οὕτω λοιπὸν καὶ ὁ εὐσεβὴς καλλιγράφος Θεοδόσιος ἐγένετο εὐπιστος ἡγεμὼν καὶ ἔμαθε νὰ ὑψώσῃ καὶ καταβιβάσῃ εὐνοουμένους. Ἀλλὰ καὶ δι' αὐτὸν ἠδύνατο νὰ εὐρεθῶσιν ἀνθρώπινοι ἐλαφρυντικαὶ περιστάσεις, καὶ μάλιστα ἐν τῷ χάσει τῶν παθῶν καὶ σκευωριῶν τῶν βυζαντικῶν ἀνακτόρων.

Ἐκεῖ ἠρημοῦτο ὀνημέραι μᾶλλον ὁ αὐτοκράτωρ. Ἀπ' οὗ κατέστρεψε τὴν ἐρωτικὴν αὐτοῦ εὐτυχίαν, ἔπεσεν εἰς τὴν ἀναξίαν κυριαρχίαν τοῦ σπαθαρίου Χρυσάφου, ὅστις κατώρθωσε νὰ ἐκδιώξῃ καὶ αὐτὴν τὴν ἀγούστταν Πουλχερίαν ἐκ τῆς θέσεώς της.

Αἱ δύο δ' ἄλλαι ἀδελφαὶ τοῦ Θεοδοσίου ἀπέθανον, ἡ μὲν Ἀρκαδία ἐν ἔτει 444, ἡ δὲ Μαρίνα τῷ 449, ἀμφότεραι ἄγαμοι. Τὰ δὲ μνημεῖα τοῦ ἡγεμῆος αὐτῶν βίου ὑπῆρξαν νοσοκομεῖα καὶ ἐκκλησίαι, ἀλλὰ καὶ μέγαρα. Μεταξὺ τῶν ἐξ παλατιῶν τῶν βασιλισσῶν τῶν ἀριθμουμένων ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑπῆρχον δύο μὲν τῆς Πουλχερίας, ἀνά ἓν δὲ τῆς Ἀρκαδίας καὶ τῆς Μαρίνης² εἰς δὲ τὴν Εὐδοκίαν οὐδὲν ἀνεφέρετο³.

ΚΕ'

Ἡ τύχη ἔφρουγεν ἐν πᾶσι πρὸ τοῦ Θεοδοσίου, ἐπειδὴ καὶ τὰ πολιτικὰ πράγματα τοῦ κράτους ἔλαβον τροπὴν φοβεράν. Ὁ Σωκράτης καὶ ὁ Σωζομενὸς, ἂν εἶχον δυνηθῆ νὰ ἐξκκολυθῶσιν τὴν ἱστορίαν αὐτῶν, ἐμελλον ἀναγκασθῶσι νὰ ἐξενέγκωσι τὴν κρίσιν ὅτι ὁ θεὸς μετεχειρίσθη δύο φοβεράς μάστιγας, τὸν βασιλέα τῶν Βανδήλων Γενσερίχον καὶ τὸν τῶν Οὐννων Ἀττίλαν, ἵνα τιμωρήτῃ τὰς ἁμαρτίας τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους καὶ τῶν ἀρχόντων αὐτοῦ.

Ἡ πτώσις τῆς Καρχηδόνας εἰς τὰς χεῖρας τῶν Βανδήλων, ἣτις συνέβη τῇ 23ῃ Ὀκτωβρίου τοῦ αὐτοῦ ἐκεῖνου ἔτους καθ' ἣ Ἐυδοκία ἐπέστρεψεν ἐκ τοῦ πρώτου αὐτῆς εἰς τὴν Ἰερουσαλὴμ πλοῦ, ἐσήμεινε τὴν πολιτικὴν καταστροφὴν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους. Ἀμφότεροι οἱ αὐτοκράτορες, ὅτε τῆς Ἀνατολῆς καὶ ὁ τῆς Δύσεως, συναπηλείφθη-

σαν εἰς κοινὸν ἀγῶνα, ἵν' ἀποσπάσωσιν ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ βερδάρου τὴν μεγάλην ἐκεῖνην μητρόπολιν τῆς Ἀφρικῆς. Ὁ Θεόδοσιος ἔπεμψε στόλον διακκοσίαν πλοίων ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τῶν στρατηγῶν Ἀρσεβίνδου, Ἀναξίλα καὶ Γερμανοῦ εἰς Σικελίαν, ἀλλ' οὗτος ἔμεινεν ἄπρακτος ἐν ἐκείναις ταῖς ἀλάσσαις καὶ κατ' ἀνάγκην ἀνεκλήθη μετὰ ἐν ἔτος, τὸ μὲν διότι ὁ αὐτοκράτωρ Βαλεντινιανὸς εἶχε συνομολογήσει μετὰ τοῦ Γενσερίχου εἰρήνην, δι' ἧς ἀνεγνωρίζετο εἰς τὸν κατὰ τακτικὴν τοῦτον ἢ κτήσις τῆς Ἀφρικῆς, τὸ δὲ διότι τὸ ἀνατολικὸν κράτος αὐτὸ ἐπέζετο ὑπὸ πολεμίων, ἐπειδὴ ὁ Γενσερίχος εἶχε θέσει εἰς κίνησιν μετὰ διπλωματικῆς ἐπιδειξιότητος τοὺς ἀνησυχούς βαρβάρους λαοὺς τῆς τε Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης. Οἱ στρατηγοὶ τοῦ αὐτοκράτορος ἠναγκάζοντο νὰ πολεμῶσι συγχρόνως κατὰ τῶν Ἰσάυρων καὶ Περσῶν, τῶν Σαρακηνῶν καὶ Λιβύων καὶ νὰ υπερασπίζωνται τὰ ὅρια τοῦ Δανουβίου κατὰ τῶν σσιφῶν τοῦ Ἀττίλα. Οἱ δὲ Οὐννοὶ εἶχον εἰσελάσει εἰς τὰς παραδανουβίους χώρας ἡδὴ τῷ 422. Μετὰ δὲ τὸν ἐν ἔτει 433 θάνατον τοῦ βασιλέως αὐτῶν Ρουγίλα καὶ τὴν μεταβίβασιν τῆς ἀρχῆς εἰς τοὺς ἀνεψιούς αὐτοῦ, τοὺς ἀδελφούς Ἀττίλαν καὶ Βλέδαν, ὁ Θεόδοσιος ἠδύνατο μόνον διὰ τακτικοῦ τελέσματος πρὸς τοὺς βαρβάρους νὰ ἐξαγοράσῃ τὴν εἰρήνην.

Ἐν δ' ἔτει 441 ἐπλημμύρησαν οἱ Οὐννοὶ τὰς ἐπαρχίας τῆς Ἰλλυρίας: τὰ δ' ἐπόμενα ἔτη προὐχώρησαν πρὸς νότον ὑπερβάντας τὸν Δανουβίον καὶ ἐξεχύθησαν κατὰ τὴν θρακικὴν χερσόνησον φοβερώς δηρώντες τὰς χώρας. Ἦδη δ' ἐπλανῶντο ἐγγὺς τῶν πωλῶν τοῦ Βοσπόρου. Αἱ στρατιαὶ τοῦ Θεοδοσίου ὑπέστησαν ἐπανειλημμένας ἥττας ἐν μάχαις μεγάλαις. Ὁ ἀνάνδρος αὐτοκράτωρ, ὅστις οὐδαμοῦ ἐνεφανίζετο αὐτὸς ἐν τῇ στρατείᾳ, ἐξηγόρασε τέλος τὴν σωτηρίαν τῆς πρωτεύουσας καὶ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ θρόνου ἐν ἔτει 447 δι' ἐπονειδίστου εἰρήνης, ἐξασφαλιζούσης εἰς τὸν βασιλέα τῶν Οὐννων χώρας παρὰ τὰς νοτίους ὄχθας τοῦ Δανουβίου ἐχοῦσας ἕκτασιν πέντε ἡμερῶν πορείας, τὴν ἄμεσον πληρωμὴν πολλῶν χρημάτων, ἐτήσιον τέλοςμα καὶ τὴν ἀπόδοσιν πολλῶν Ῥωμαίων αἰχμαλώτων, οἵτινες ἐκ τῶν οὐννικῶν στρατοπέδων εἶχον καταφύγει εἰς τὰς πόλεις τοῦ αὐτοκράτορος¹.

Ἡ ἐκτέλεσις τῶν ὄρων τούτων ὑπὸ τῶν ὑπουργῶν τοῦ αὐτοκράτορος ἀπέδειξε τὴν ἀδυναμίαν τοῦ κράτους, ὅπερ ὄφειλε τὴν διατήρησιν αὐτοῦ σχεδὸν μόνον εἰς τὸ ὀχυρὸν τῶν τειχῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Εἶχε δ' εὐρύνη: καὶ διπλοκασίαισε ταῦτα ὁ αὐτοκράτωρ ἐν ἔτει 439 διὰ τοῦ Κύρου. Καὶ κατέπεσε μὲν μέρος αὐτῶν μετὰ πεντήκοντα πύργων ἐκ τοῦ φοβεροῦ σεισμοῦ τοῦ ἔτους

1. Ἀνθολ. IX, 136.

2. Ἐκτὸς τῶν καλουμένων «αὐγουσταίων οἰκῶν» ἐδεικνύετο τὸ παλάτιον τῆς Πλακιδίας αὐγουστας καὶ τὸ τῆς Εὐδοκίας, τῆς μητρὸς Θεοδοσίου τοῦ Β'. Ἰδ. Du Cange Constant. christiana βιβλ. Β'. σ. 141 κ. ε'

1. Περὶ τῆς εἰρήνης ταύτης ἴδ. τὸν Γίββωνα, κ. 34. Τὸ ἔτος (446) πρέπει νὰ γραφῆ ὀρθότερον 417, κατὰ τὸν Μαρκελλίνον.

447, ἀλλ' ὁ ἑπαρχὸς τοῦ πραιτωρίου Κωνσταντῖνος ἀνήγειρεν αὐτὰ πάλιν μετὰ σπουδῆς. Ἐκτοτε δὲ τὸ ὄχυρόν θεοδοσιακὸν τείχος υπερήσπισε τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὡς τὸ τοῦ Αὐρηλίου τὴν Ῥώμην· ἀλλ' ὅμως τὰ τείχη δὲν ἠδύνατο νὰ σώσῃσιν τὴν μεγάλην πρωτεύουσάν ἀπὸ τοῦ Ἀττίλα, ἃν ὁ βασιλεὺς οὗτος τῶν Οὐννων δὲν ἐτρέπετο μετὰ βραχὺ πρὸς δυσμὰς, ἵνα ὑποτάξῃ ὑπὸ τὸ ξίφος αὐτοῦ τὸ ὑπὸ Βαλεντινιανοῦ τοῦ Γ' διοικούμενον ἀσθενέστερον ἡμισυ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους. Πρὸς τοῦτο δὲ μετεχειρίσθη ἀξίωσιν παρασχεθεῖσαν αὐτῷ ὑπὸ τῆς Ὀνωρίας, τῆς θυγατρὸς τῆς Πλακιδίας.

Ἡ σχέσις ἢν ἡ ἡγεμονόπαις αὕτη συνέδεσε μετὰ τοῦ Ἀττίλα πλουτίζει τὴν ἱστορίαν τῶν τυγχῶν τῶν γυναικῶν ἐκ τοῦ παρακμάζοντος οἴκου Θεοδοσίου τοῦ μεγάλου δι' ἐπεισοδίου ἔχοντος καθαρῶς μεσαιωνικὸν χαρακτῆρα.

Ἡ ἀπόβλητος Ὀνωρία ἐτρώχετο ἤδη ἔτη ὅλα ἐν τῇ μοναστικῇ φυλακῇ, ἢν εἶχεν ἐπιτάξει αὐτῇ ἡ Πουλχερία. Ἀλλ' εἰς αὐτὴν εἰσέδυσαν αἱ διαδόσεις περὶ τῶν πολεμικῶν ἄθλων τοῦ Ἀττίλα, πρὸ τῆς ἀξίωσης δ' αὐτοῦ δυνάμειος ἔτρεμεν ἡ Κωνσταντινούπολις. Κατεγομένη δὲ ὑπὸ ὄνειροπολημάτων ζωῆς καὶ ἐλευθερίας ἡ Ὀνωρία ἐξελέξατο τὸν φοβερόν βασιλέα τῶν Οὐννων ὡς ἐλευθερωτὴν αὐτῆς καὶ ἐκδικητὴν. Ἐκαιροφυλάκησθε τὴν περίστασιν μιᾶς τῶν πρεσβειῶν, αἵτινες ἀπὸ τινος χρόνου ἀντελλάσσοντο μετὰ τὸν Ἀττίλα καὶ τοῦ αυτοκράτορος, ἔστειλε δ' αὐτῷ κρύφα δακτύλιον μετ' ἐπιστολῆς, δι' ἧς προσέφερον αὐτῷ τὴν χεῖρα αὐτῆς καὶ τὰ κληρονομικὰ δικαιώματα ὡς ἡγεμονόπαις τοῦ αυτοκρατορικοῦ οἴκου, καὶ προὐκάλει αὐτὸν νὰ καταλάβῃ αὐτὰ.

Ὁ βασιλεὺς τῶν Οὐννων ἔδραξε τὴν προσφορὰν τῆς ἐγγονῆς τοῦ μεγάλου Θεοδοσίου μετὰ πόθου, ἐπειδὴ ἴσως ἠδύνατο νὰ ἀνοίξῃ αὐτῷ τὴν πρὸς τὸν θρόνον τῶν Καισάρων ἄγουσαν, ἐν χρόνῳ καθ' ὃν ὁ θρόνος οὗτος ἔν τε τῇ Ἀνατολῇ καὶ τῇ Δύσει μόνον γυναικας εἶχεν ὡς διαδόχους.

Ἡ εἰδησις περὶ τῆς προδοτικῆς πράξεως τῆς Ὀνωρίας διεβόηθη, πιθανῶς δ' ἐξητήτατο ἤδη ὁ Ἀττίλας παρὰ τῆς ἐν Κωνσταντινούπολει αυτοκρατορικῆς αὐλῆς τὴν παράδοσιν τῆς μνηστῆς. Διότι ἡ Πουλχερία ἔσπευσε ν' ἀπομακρύνῃ τὸ ἀντικείμενον τῶν ἀξιώσεων τοῦ βασιλέως τῶν Οὐννων ἐκ τῆς περιοχῆς τῆς αὐλῆς, τῆς Ὀνωρίας ἐπιβίβασθείσης κρύφα εἰς πλοῖον καὶ ἀποσταλείσης εἰς Ῥάβενναν πρὸς τὴν αὐτῆς μητέρα.

Ὅτε δὲ βραδύτερον ἐν ἔτει 451 ὁ Ἀττίλας, ἐτοιμαζόμενος νὰ εἰσέλθῃ εἰς Γαλλίαν, ἀπήτησε παρὰ Βαλεντινιανοῦ τοῦ Γ' τὴν μνηστὴν καὶ ὡς προῖκα αὐτῆς Ῥωμαϊκὴν τινα χώραν, ἡ Πλακιδία προσεπάθησεν νὰ ἐκφύγῃ τὰς ἀπαιτήσεις ταύτας συνδέουσα προσποιητῶς τὴν θυγατέρα αὐτῆς εἰς γάμον μετὰ τινος ἀλλοκοῦ. Ἐκτοτε δὲ ἡ ἀτυχὴς ἐξέλιπε διὰ παντὸς κλεισθεῖσα ἐν φυλακῇ τινι τῆς

Ῥαβέννης. Πότε δ' ἐγένετο ἡ ἀπομάκρυνσις αὐτῆς ἐκ Κωνσταντινουπόλεως εἶνε ἄγνωστον. Συνέβη δὲ πιθανῶς μετὰ τὴν ἐξορίαν τῆς Εὐδοκίας¹.

ΚΓ'

Ἡ μετὰ τῶν Οὐννων εἰρήνην εἶχε μόλις ποιῆσεν ἐπενέγκει τὴν ἡσυχίαν ἐν τῷ ἀνατολικῷ κράτει, καὶ τοῦτο διαταράχθη καὶ πάλιν ὑπὸ νέων μανιωδῶν ἐρίδων τῶν θεολόγων περὶ τῆς ἀπροσδιωριστοῦ φύσεως τοῦ Χριστοῦ. Θῦμα δὲ τῶν ἀγῶνων τούτων ἐπέπρωτο νὰ πέσῃ τρίτος πατριάρχης, ὁ Φλαβιανός, ὅστις ἐν ἔτει 447 εἶχε διαδεχθῆ τὸν Πρόκλον ἐπὶ τοῦ ἐπισκοπικοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνου.

Ἡ κυρίλλιος φατρία τῶν Ζηλωτῶν κατεδίωκεν ἀδιακόπως τὴν μνήμην τοῦ Νεστορίου, οὗ ἡ διδασκαλία, ἐκφραζομένη ὑπὸ νέων διατύπων, ἠρίθμει ἀκόμη πολλοὺς ὁπαδοὺς καὶ ἰδίως εἶχεν ἀποκτήσει τὰς συμπαθείας τοῦ εὐφυοῦς ἐπισκόπου τῆς Κύρου Θεοδοῦρητου. Οἱ δὲ ἀρχηγοὶ τῆς φατρίας ἐκείνης ἦσαν οὖν ὁ ἀγροίκος καὶ ἀμαθὴς Διόσκουρος ὁ Ἀλεξανδρεὺς, ὁ διαδεχόμενος τὸν ἐν ἔτει 444 ἀποθάνοντα Κύριλλον καὶ ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀρχιμανδρίτης Εὐτυχῆς.

Ὁ Θεοδόσιος ὑπέκειτο ἐντελῶς εἰς τὴν ἐπίδοξιν τῶν ὁπαδῶν τούτων τοῦ Κυρίλλου, τόσῳ μᾶλλον ὅσῳ ὁ εὐνοούμενος αὐτοῦ Χρυσάφιος ἦτο ὁ προσωπικὸς φίλος τοῦ Εὐτυχοῦς, τοῦ βαπτιστικοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐχθρὸς τοῦ Νεστορίου. Ἦθελε δὲ νὰ καθαιρέσῃ τοῦτον, ἵνα, εἰ δυνατὸν, ὑψώσῃ ἐκεῖνον ἐπὶ τὸν πατριαρχικὸν θρόνον. Ὁ ῥαδιοῦργος εὐνοῦχος εἶχε γείνει πανίσχυρος μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ Κύρου καὶ κέντρον παντὸς ἔργου ἐν τῇ αὐλῇ, τοῦ τετυφλωμένου αυτοκράτορος οὐδὲν αὐτῷ ἀρνούμενου. Ἐπίεζε καὶ ἤραξε κατὰ τὴν αὐθαίρετον αὐτοῦ βούλησιν, ἡ δὲ δύναμις αὐτοῦ ἐνίσχυε τὴν φατρίαν τῶν Πρασίμων, ὧν εἶχε γίνοι προστάτης².

Ἀντὶ ἀγαπώμενος ἐν τῇ αὐλῇ, ὁ Βανδῆλος Ἰωάννης, ὅστις εἶχε γείνει μάγιστρος τῆς φρουρᾶς, ἐρνεύθη τῷ 441 ἐν Θράκῃ κατὰ διαταγὴν αὐτοῦ, χωρὶς διὰ τοῦτο νὰ τιμωρηθῇ ὁ Χρυσάφιος ὑπὸ τοῦ αυτοκράτορος. Κατὰ δὲ τοῦ φοβεροῦ Ἀττίλα εἶχε χαλαροῦσι, ὡς ἐπιστεύετο, ἐν γνώσει τοῦ Θεοδοσίου σχέδιον δολοφονίας, ὅπερ ὅμως ἀνεκαλύθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Οὐννων. Οὗτος δ' ἀπήτησε τὸν φόνον τοῦ θρασέως εὐνοῦχου, ἀλλ' ὁ αυτοκράτωρ ἔσπευσε νὰ καταστειλῇ τὴν ὀργὴν αὐτοῦ διὰ πρεσβείας καὶ πλουσίων δώρων³.

Ὁ Χρυσάφιος εἰμίσει τὸν πατριάρχην Φλαβιανόν, ἐπειδὴ οὗτος εἶχεν ἀρνηθῆ νὰ ἐξαγοράσῃ τὴν εὐνοίαν αὐτοῦ διὰ δώρων, μετὰ βραχὺν δὲ χρόνον ἡ μονοφυσικὴ ἔξις παρέσχεν αὐτῷ εὐκαιρίαν

1. Οἱ βυζαντινοὶ ἱστοριογράφοι οὐδὲν λέγουσι περὶ τῆς Ὀνωρίας. Τὴν δὲ ἱστορίαν αὐτῆς διηγούνται ὁ Πρόσπερος, ὁ Μαρκελλίνος καὶ ὁ Ἰορδάνης.

2. Μ σ λ α ς, σ. 363.

3. Ἰδ. ταῦτα παρὰ τῷ Πρίσκῳ.

πρὸς ἀφανισμόν αὐτοῦ, ἐπειδὴ ὁ πατριάρχης παρὰ τὸν εἰρηνικὸν αὐτοῦ χαρακτῆρα εὐρέθη, ἕνεκα τῆς ἐπισήμου θέσεως ἣν κατεῖχεν, ἠναγκασμένος νάναμιχθῆ εἰς τὰς θεολογικὰς ἐριδας. Πρὸ συνόδου, ἧς αὐτοδικαίως ἦτο πρόεδρος, κατηγορήθη ὁ Εὐτυχῆς ἐπὶ αἰρέσει, ἅτε δισχυρίζομενος ὅτι ὁ Χριστὸς εἶχε μίαν μόνην φύσιν ἐπειδὴ τὸ ἐν αὐτῷ ἀνθρώπινον ἀπερροφήθη ὅλως ὑπὸ τοῦ θείου. Ἡ θεωρία δὲ αὕτη ἦτο ἡ ἄκρα ἀντίθεσις πρὸς τὴν νεστορικὴν γνώμην, ἣν εἶχον καταδικάσει οἱ ὀρθοδόξοι ὡς χωρίζουσαν παρὰ πολὺ ἀπ' ἀλλήλων τὴν θείαν καὶ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν.

Κατὰ δὲ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ταύτην ἔριν ὁ αὐτοκράτωρ Θεοδόσιος ἐμερολήπτει ὡς τις θεολόγος, καὶ δὴ ὑπὲρ τοῦ Εὐτυχοῦς, ἐπειδὴ ὑπὲρ αὐτοῦ εἶχε κερδήσει αὐτὸν ὁ εὐνοούμενος Χρυσάφιος. Ἐξήτει δὲ νὰ καταποτήσῃ τὴν σύνοδον διὰ τῶν πληρεξουσίων του, ἀλλ' ἐκείνη μετ' ἀξιοθαυμάστου ἀνεξαρτησίας ἐψήφισε τὴν καθάρισιν καὶ τὸν ἀφορισμὸν τοῦ μονοφυσίτου ἐκείνου. Ἀλλὰ διὰ τῆς ἀποφάσεως ταύτης ὁ Φλαβιανὸς προὐκάλεσε θύελλαν ἣν δὲν ἠδύνατο νάντιμετωπίσῃ. Καὶ ἐστηρίζετο μὲν ἐν τῇ αὐλῇ ἐπὶ τῆς αὐγούστας Πουλχερίας, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ αὕτη διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ εὐνοῦχου ἐστερήθη τῆς εὐνοίας τοῦ ἀδελφοῦ.

Οἱ μεταγενέστεροι Βυζαντινοὶ ὑπέπεσον εἰς τὴν πλάνην νὰ παραστήσωσιν ἀναμιχθεῖσαν καὶ τὴν Εὐδοκίαν εἰς τὰς εὐτυχιανὰς ἐριδας, αἵτινες δὲν ἤρξαντο πρὸ τοῦ ἔτους 448. Πλὴν αὕτη ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις δὲν εὐρίσκετο ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἀλλ' ἐν τῇ Ἱερουσαλὴμ· μόνον δ' ἐνταῦθα μετέσχε των συνεπειῶν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐκείνης ἐριδος¹.

Οὐχὶ ἐκείνη, ἀλλ' ὁ εὐνοῦχος Χρυσάφιος ἐκρήμνισεν αὐτήν. Ἡ δὲ τῶς πανίσχυρος ἀδελφὴ τοῦ Θεοδοσίου ἠναγκάσθη νάποσυρθῆ ἀπὸ τῆς αὐλῆς καὶ νὰ ἰδιωτεύσῃ ἐγκαθιδρυμένη ἐν τῷ Ἐβδόμῳ, προαστεῖω παρὰ τὰς Βλαχέρνας, ἐν ᾧ Κωνσταντῖνος ὁ μέγας εἶχεν οἰκοδομήσει τὸ παλάτιον Μαγναύραν καὶ ἐκκλησίαν τινὰ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου. Ἐνταῦθα δὲ διέμενον συνήθως ἐν τοῖς μεταγενεστέροις χρόνοις οἱ Βυζαντινοὶ αὐτοκράτορες².

Ὁ δὲ Χρυσάφιος ἐπέτυχεν νῦν παρὰ τοῦ Θεοδοσίου τὴν συγκάλεσιν γενικῆς συνόδου, ἣν εἶχεν ἐξαιτήσῃ ὁ Εὐτυχῆς παρὰ τε τοῦ αὐτοκράτορος καὶ παρὰ τοῦ πάπα Λέοντος ἐν Ῥώμῃ, ὁ δὲ κακὰ προμαντεύων Φλαβιανὸς προσεπάθησε ματαίως νὰ κωλύσῃ αὐτήν. Ὁ αὐτοκράτωρ συνεκάλεσεν αὐτὴν πάλιν εἰς Ἐφεσον ἔνθα συνήλθε κατ' Αὐγουστον τοῦ 449. Ἐγένετο δὲ πολυθρόνητος ὑπὸ τὸ

1. Τὰς συγχευμένους εἰδήσεις τοῦ Θεοφάνους, Νικηφόρου καὶ Κεδρηνῶ ἠκολούθησαν ἀκριβῶς ὁ Baronius καὶ ὁ Neander.

2. Banduri Imper. orient. I, 56.

ὄνομα ληστρικῆς συνόδου, οὕτινος ἀπέβη πράγματι λίαν ἀξία.

Ἐκ τῆς Ἱερουσαλὴμ, ἔνθα διέμενον ἡ Εὐδοκία, εἶχεν ἔλθει ὁ ἐπίσκοπος Ἰουβενάκις εἰς τὴν σύνοδον, ἧς τὴν πρωτοκαθεδρίαν εἶχεν ὁ ἐκ τῶν Ζηλωτῶν Διόσκοπος. Ὑπὸ δὲ τὰς ἀπειλὰς τῶν ἐνόπλων αὐτοκρατορικῶν στρατιωτῶν, οἵτινες εἶχον εἰσκαθῆ εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν συνεδριῶν, καὶ ἐν μέτρῳ τῶν μανιωδῶν κραυγῶν φανατικῶν μοναχῶν οἱ ἐπίσκοποι οἱ μὴ ἀποδεχόμενοι τὸ δόγμα τῶν μονοφυσιτῶν ἠναγκάσθησαν νὰ υπογράψωσι τὰ ψηφίσματα τῶν ἀντιπάλων δι' ὧν ἀπελύετο μὲν ὁ Εὐτυχῆς, ἐκηρύσσετο δὲ ὡς κανονικὴ ἡ διδασκαλία αὐτοῦ καὶ τοῦ Διοσκοῦρου περὶ τῆς μιᾶς φύσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ματαίως ἐξήτουν οἱ Ῥωμαῖοι ληγάτοι τὴν ἀνάγνωσιν τῆς δογματικῆς ἐπιστολῆς τοῦ πάπα Λέοντος πρὸς τὸν Φλαβιανόν, ἐν ἣ οὗτος ἐξεφράζετο ῥητῶς κατὰ τοῦ Εὐτυχοῦς καὶ εἶχεν ἐκθέσει τὴν ὀρθόδοξον διδασκαλίαν περὶ τῆς φύσεως τοῦ Χριστοῦ. Ἀντι τούτων ἐκηρύχθη ἡ καθάρισις τοῦ Φλαβιανοῦ καὶ τῶν συμφρονούντων αὐτῷ, ἐν οἷς κατετάσσετο καὶ Θεοδώρητος ὁ Κύρου. Ὁ δὲ αὐτοκράτωρ ἐψήφισε τὰς ἀποφάσεις ταύτας. Ἀντιτασσόμενος δὲ εἰς τὰς παραινέσεις τοῦ πάπα καὶ πάντων τῶν μελῶν τῆς ἐν Ῥώμῃ αὐτοκρατορικῆς αὐλῆς, οἵτινες ἀπήλυθον αὐτῷ ἐπιστολάς περὶ τούτου, ὡς ἰδίως ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ, ἡ αὐτοκράτειρα Εὐδοξία καὶ ἡ Πλακιδία, δισχυρίζετο ὅτι αἱ ἀξιοσέβαστοι ἀποφάσεις τῆς ἐν Ἐφέσῳ συνόδου εἶχον ἐκδοθῆ ἐν πλήρει ἐλευθερίᾳ¹.

Ὁ ἀτυχῆς πατριάρχης Φλαβιανὸς ἔσχε τὴν τύχην τοῦ Νεστορίου μετὰ μόνης τῆς διαφορᾶς ὅτι παρεμερίσθη ἔτι ταχύτερον ἐκείνου. Ἀφ' οὗ πρῶτον εἶχε κατορθώσει νὰ παραδώσῃ εἰς ἓνα τῶν Ῥωμαίων ληγάτων, οἵτινες εἶχον παρυστῆ ἀνίσχυροι μάοιτες τῆς ἐν τῇ ληστρικῇ συνόδῳ καταφανείσης τρομοκρατίας, διαμαρτύρησιν ἀπειθυνομένην πρὸς τὸν πάπην Λέοντα, μετὰ τὸ πέρας τῆς συνόδου ἀπήχθη εἰς τὴν ἐξορίαν κατὰ διαταγὴν τοῦ αὐτοκράτορος. Ἀλλὰ καθ' ὁδὸν ἀπέθανε πεσὼν ἐν τινι τόπῳ τῆς Λυδίας θύμα εἰς τὰς αἰτίας τῶν βυζαντινῶν.

Τὸ παράδοξον γεγονός, ὅτι ἀπὸ τοῦ ἔτους 404 ἦδη τρεῖς πατριάρχαι τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐθυσιάσθησαν ὑπ' αὐτῶν τῶν αὐτοκρατόρων εἰς τὴν μανίαν τῶν ἐκκλησιαστικῶν αὐτῶν ἀντιπάλων ἀποδεικνύει ὅτι πρόθεσις τῆς βυζαντιτικῆς κυβερνήσεως ἦτο νὰ μὴ ἐπιτρέψῃ κατ' οὐδένα τρόπον εἰς τὸν ἐπίσκοπον τῆς ἰδίας πρωτεύουσας νάποκτήσῃ δύναμιν ἐκκλησιαστικὴν. Οἱ αὐτοκράτορες ἐπλήρουν μὲν αὐτὸν λάμψεως καὶ τιμῶν, ἀλλὰ μετεχειρίζοντο αὐτὸν συγχρόνως ὡς ὑπουργὸν αὐτῶν καὶ αὐλικὸν ὑπάλληλον. Οὕτω δ' ἐκώ-

1. Ἴδ. τὴν ἐπιστολὴν αὐτοῦ πρὸς Βαλεντινιανόν τὸν Γ' ἐν Epistol. Leonis ἀρ. LXII.

λυσαν τὴν γένησιν βυζαντικοῦ τινος παπισμοῦ. Μὴ ἀνεχόμενοι δὲ τὴν ἀνάπτυξιν τοιοῦτου τινὸς συγκεντρωτικοῦ ὀργανισμοῦ τῆς ἐκκλησίας ἐν τῇ μητροπόλει προὔτιμων νὰ ἐπιτρέπωσιν εἰς τοὺς ἄλλους ἐπισκόπους τῆς Ἀνατολῆς νὰ τιμᾶζωσι τὸν Πατριάρχην τοῦ Βυζαντίου διενεργοῦντες ἐπανειλημμένως αὐτοῦ ἤττας.

[Ἐπιτεταὶ συνέχευα].

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ ΤΩΝ ΖΥΘΟΠΩΛΕΙΩΝ

Ἦμην εἰκοσιπέντε ἐτῶν—πόσοι χρόνοι παρῆλθον ἔκοπτε Θεέ μου!—κατ' ἐκείνην δὲ τὴν ἐποχὴν πᾶς ὅστις εἶχε τὴν τέχνην νὰ συζευγῆ δύο δημοσκοταληξίας ἤσκει ἐπ' ἐμοῦ ἀληθῆ γοητείαν. Θησαυροὺς ὅλους φιλίας καὶ ἐπιεικείας ἐνέκλειεν ἡ ψυχὴ μου διὰ πάντα ποιητῆσκον τῶν τριόδων, ὅστις ἤθελε μὲ τιμᾶσει κοινοποιῶν μοι ἐμπιστευτικῶς ἐν ἀσμάτιον καὶ τώρα δὲ ἀκόμη, μετὰ τοσούτου χρόνου πάροδον, ἔχω ἰκανὴν ἀφέλειαν ὥστε ὀδυνηρῶς νὰ ἐκπλήτσωμαι ὅταν τύχη νὰ διακρίνω παρὰ τινι ποιητῇ ὅτι δὲν συμβαδίζει λίαν φιλίως ἢ περὶ τὴν τέχνην εὐφύα πρὸς τὸν ἠθικὸν χαρακτήρα.

Ἡθάνθη τὸν φλέγοντα ἐκείνον ζῆλον τῶν νεοφοτιστῶν, ὅταν τις τῶν συντρόφων μου μοι ἔκαμε τὴν πρότασιν νὰ μὲ σχετίσῃ πρὸς τὸν Ἀλβέρτον Μερλὲν, νεαρὸν ποιητὴν, οὐτινος ἢ φήμη διέτρεχεν ἤδη πάντα τὰ ζυθοπωλεῖα τῆς ἀριστερᾶς ὀχθῆς τοῦ Σηκουάνα. Ὁ Μερλὲν ὑπέρμαχος ὢν ἀναρχικῶν ἄμα καὶ ἀθεϊστικῶν ἀρχῶν, ἦτο ἀρχισυντάκτης τῆς σατυρικῆς ἐφημερίδος τὸ *Κολεόπτερον*, ἐν τῇ ὁποίᾳ εἶχε δημοσιεύσει καλοὺς τινὰς στίχους, ἀπομιμήσεις ἐκ τῶν τοῦ Βιλλῶν καὶ τοῦ Μυρζῆ, ἐν οἷς ἠδύνατό τις νὰ διῖδῃ βρασμὸν τινὰ νεότητος. Τὰ ποιημάτια ἐκείνα τὰ ἐπέγραφε διαρρηθῆν Ὀρθὰ κοπτά, ἐκεῖ δὲ προσέβαλλε καὶ Θεὸν καὶ κοινωνίαν καὶ ἐξέφερε πικρὰ παράπονα κατὰ τινος γυναικὸς ὀνομαζομένης Ῥοζέττας.

Ἄς μάθῃ ὁ ἀναγνώστης ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἤμην ταπεινὸς ὑπουργικὸς γραφεὺς, πορευόμενος τακτικὰ καθ' ἐκάστην πρωΐαν εἰς τὸ γραφεῖον μὲ μίαν φραντζόλαν εἰς τὸ θυλάκιον, ἀγαθὸς νεανίας συζῶν μετὰ τῆς μαμμᾶς του καὶ προσφέρων εἰς τὸ τέλος ἐκάστου μηνὸς τὸ μισθάριον του εἰς τὴν οἰκογενειακὴν ἐστίαν. Ἡ δειλία μου ἔφθανε μέχρι τοῦ σημείου τοῦ νὰ κρύπτω τοὺς στίχους, τοὺς ὁποίους ἐποίηον ὡς σῶμα ἐγκλήματος. Ταῦτα πάντα ἂν ληθῆσιν ὑπ' ὄψιν, εὐκόλως θὰ νοηθῆ ἡ συγκίνησίς μου ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ὅτι ἔμελλον ἐκ τοῦ πλησίον νὰ γνωρίσω τὸν διάσημον ἐκείνον ἄνδρα, ὅστις οὐδέποτε διήχετο πρὸ τοῦ Κεραμικοῦ—συνέβαινον ταῦτα ἐπὶ τῆς αὐτοκρατορίας—χωρὶς νὰ δείξῃ τὸν γρόνον καὶ τοῦ ὁποίου ἡ ἐμφάνισις εἰς τὸν δημόσιον χορὸν τοῦ Βυλλιῆ ἔκαμνε κρότον.

Ἐγίνωσκον ἤδη ἐξ ὄψεως τὸν μέγαν ἄνδρα τὸν

εἶχον συναντήσει εἰς τὴν λεωφόρον τοῦ Ἁγίου Μιχαὴλ ἀκριβῶς τὴν αὐτὴν ἡμέραν, καθ' ἣν εἶχε δημοσιευθῆ εἰς τὸ *Κολεόπτερον* ἡ εἰκὼν του μὲ τὴν χονδρὴν του κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ μικροῦ του σώματος. Εἶχον δ' ἐνοήσει ἀμέσως τὸ πρωτότυπον τῆς γελοιογραφίας ταύτης βλέπων ἐνώπιόν μου τὸν μελαγχροινὸν ἐκείνον χονδρᾶνθρωπον μὲ ἀναιδῆς τὸ βλέμμα, χωμένον εἰς βαρὺ ἐπανωφόριον, φοροῦντα πλατύγυρον πῖλον ὅμοιον μὲ τὸν τοῦ Ῥουβενς καὶ κρατοῦντα εἰς τὴν δεξιὰν παχυτάτην ῥάβδον, ἔσπην σχεδὸν κατὰ τὸ πάχος πρὸς τοὺς ἀργυροὺς στυλίσκους, δι' ὧν ὑποβαστάζεται τὸ βυλδακίνον τοῦ Ἁγίου Πέτρου τῆς Ῥώμης. Ἐπροχώρει, πληρῶν διὰ τῆς σημαντικότητός του τὸ πλατὺ τῆς λεωφόρου πεζοδρόμιον καὶ μακρόθεν ὑπεμεῖδια πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ εἰκόνα, ὅταν ἔβλεπον αὐτὴν ἐκτεθειμένην εἰς τὰ δειγμάτια τῶν ἐφημεριδοπωλῶν. Οἱ δὲ πρὸ τῶν καφετειῶν καθήμενοι φοιτηταὶ ἐδείκνυσον διὰ τοῦ δακτύλου πρὸς ἀλλήλους αὐτὸν διερχόμενον καὶ ἀμέσως κύπτοντες ἐπιθύριζόν τι χαμηλῆ τῇ φωνῇ μὲ ὕφος βλακώδους σεβασμοῦ. Ἴδὼν τὸν ἄνδρα εἶχον ἐνοήσει τί πρᾶγμα εἶναι ἡ δόξα.

Ὁ φίλος, ὅστις ἔμελλε νὰ μὲ παρουσιάσῃ πρὸς τὸν Μερλὲν, μὲ ὠδήγησεν ἐσπέραν τινὰ τοῦ Δεκεμβρίου, καθ' ἣν ὁ καιρὸς ὡς ἐκ τῆς τήξεως τῶν πάγων ἦτο ἐλεεινότατος, εἰς τὸ μικρὸν *Ζυθοπωλεῖον* τοῦ *Μέλλοτος*, κείμενον πρὸς τὸ κάτω μέρος τῆς ὁδοῦ τοῦ Πρίγκιπος, ὅπου εἶχε στήσει τὸν θρόνον του ὁ δημοφιλὴς ποιητῆς.

Ὅταν εἰσῆλθον,—ἐνθυμοῦμαι, μὰ τὸν Θεόν! ὅτι ἠκούοντο ἰσχυροὶ οἱ παλμοὶ τῆς καρδίας μου—ἠσθάνθη ὅτι μὲ ἀπέπειγεν ἡ ἀνάμικτος ὄσμη τοῦ καπνοῦ καὶ τῶν κραυβολαχάνων. Εἰς δὲ τὸ βάθος νεφέλης καπνοῦ, τοποθετημένος ἐνώπιον κοινῆς ζυλίνης τραπέζης ζυθοπωλείου, ὁ Ἀλβέρτος Μερλὲν ἐτελείωνε τὸ δεῖπνόν του συντροφεύμενος ὑπὸ τοῦ καταστηματάρχου ἢ δὲ ὑπηρέτρια, δυσυχῆς χλωροτικῆ κόρη ἔχουσα περιδεδυμένον τὸ πρησμένον της μάγουλον, εἶχε καταθέσει πρὸ τῶν δύο συνδαιτυμόνων τὸ σαλατοδοχεῖον, ὅπου ἔπλεον ἐν ἐλαίῳ ἀμφιβόλου ποιότητος κόκκινα φασούλια.

Ἐκεῖνος μᾶς ἐδέχθη χωρὶς νὰ ἐγερθῆ, ἀλλὰ μετὰ τῆς εὐμενείας ἐκείνης τῆς προπούσης εἰς τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ὑπερέτερους τῶν ἄλλων. «Κατερίνα, δύο ποτήρια ζύθου διὰ τοὺς κυρίους. . . . καὶ νὰ εἶναι καλὸς!» Μοὶ ἐδήλωσε ὅτι τὸν εὐχαρίστει πολὺ τὸ ὅτι μὲ ἔβλεπεν, ὅτι ἐγίνωσκεν ἤδη τὰ ποιητικά μου δοκίμια, ὅτι τὰ εὗρισκε καλὰ καὶ μοὶ ἐπρότεινε τὸ *Κολεόπτερον*, ἂν ἤθελον νὰ τὰ δημοσιεύσω, ἐδείχθη τέλος πάντων πρὸς με εὐμενέστατος καὶ πως καὶ προστατευτικὸς.

Ἐγὼ, συγκεκρινημένος λίαν, τὸν προσηγόρευσα ὀπωσδήποτε, μόλις τολμῶν νὰ ἀτενίσω πρὸς τὸν ἔξοχον ἄνδρα, εὐθὺς δ' ἄμα ἔκλινε καὶ πάλιν πρὸς τὸ πινάκιον τὴν ῥίνα ἵνα ἐξακολούτησῃ τὸ δεῖπνόν του, ἔλαβον τὸ θάρρος νὰ ἐξετάσω τοὺς τό-